

overschot ontstaat. Zoodra de moderne begrippen van hygiëne, zorg voor den pasgeborene, opvoeding enz. tot in de verschillende lagen der bevolking gaan doordringen, gaat ook het geboortecijfer dalen. Nadat de sterfttekromme uitgedaald is en horizontaal of eenigszins omhoog gaat loopen, naderen de krommen elkaar. Voor Nederland verkeerden wij thans in den tijd van een zeer hoog geboorte-overschot ten gevolge van een zeer sterke daling van het sterftcijfer. Daar de sterfttekromme reeds zóó ver gedaald is, dat wij binnen niet al te langen tijd de stijging van de kromme zullen waarnemen, mag men aannemen, dat, aangezien de oorzaken, welke tot geboortedaling hebben geleid, vermoedelijk werkzaam zullen blijven, de beide krommen reeds op weg zijn elkaar te naderen, dus het geboorte-overschot zal gaan dalen. Wij moeten dezen loop der verschijnselen aanvaarden, ook al neemt de bevolking daardoor tijdelijk snel toe. Weinig invloed moet daarbij worden toegekend aan opzettelijke, rechtstreeksche propaganda vóór of tegen gezinsbeperking. Krachten gelegen in de natuur der dingen, factoren voortvloeiend uit de evolutie, welke de volkeren der aarde op verschillende wijzen en in verschillend tempo doormaken, zijn hier werkzaam. In den loop der dingen zelf ligt de oplossing van het bevolkingsvraagstuk, dat bij elke oeconomische depressie zeer begrijpelijk méér dan anders de aandacht trekt.

DEMOGRAPHISCHE GEGEVENS OMTRENT PORTUGAL. — Als No. 7 in de *Série de Manuels de Statistiques*, uitgegeven door den Volkenbond, zijn de demographische statistieken van de Portugeesche republiek verschenen. Vijf dergelijke brochures, behandelende de demographische gegevens van Nederland, België Engeland en Wales, Spanje en Oostenrijk, hebben reeds het licht gezien; No. 6 is nog niet verschenen. De sterftcijfers voor de jaren 1911 tot en met 1920 zijn de volgende:

	Portugal	Nederland
1911	22.5	14.5
1912	19.9	12.3
1913	20.6	12.3
1914	19.4	12.4
1915	19.8	12.5
1916	20.8	13.—
1917	20.5	13.2
1918	40.2	17.2
1919	24.2	13.3
1920	25.5	12.—

EEN ZIEKTESTATISTIEK VAN DE BEVOLKING VAN EEN KLEINE AMERIKAANSCH E STAD. — De stad Hagerstown had gedurende den tijd, dat de statistiek opgemaakt werd, ongeveer 30000 inwoners, waarvan 93 pCt. blank, 5 pCt. gekleurd en 2 pCt. uitheemsch waren. De stad heeft geen bepaalde industrie. Voor het onderzoek werden 1500—2000 huisgezinnen, welke verschillende klassen van welvaart vertegenwoordigden, aangewezen. De huisgezinnen omvatten 8587 personen, waarvan ziektegegevens verkregen werden gedurende 28 maanden. Dit aantal was natuurlijk aan veranderingen onderhevig ten gevolge van sterfte, geboorte, huwelijken en vertrek uit de gemeente. Het onderzochte materiaal betrof personen, die in een gezin leefden, en gezinnen, die kinderen hadden. Hierdoor is een bevolking nagegaan, die meer kinderen onder het 15de jaar had, dan de geheele stad. Het verschil was echter niet groot genoeg om de gegevens niet als die der geheele bevolking te kunnen beschouwen. Nadat de gezinnen uitgezocht waren en nauwkeurig van elken persoon ras, geslacht, leeftijd, doorgestane en aanwezige ziekten opgeschreven waren en van elk gezin de maatschappelijke omstandigheden, hygiënische toestand, faecaliën-afvoer, water- en melkvoorziening aangeteekend, werd ieder gezin om de 6 of 8 weken door een getrainden „field assistent” bezocht. Bij ieder bezoek werd dan het voorkomen van ziekte sinds het vorige bezoek, de duur der ziekte, de gevolgen, doktersbezoek enz. door een verantwoordelijk persoon,